

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul central)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
e-mail: jbotanica@justice.md; tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28, MD-2004

Judecătoria Chișinău, sediul central, mun. Chișinău, str. N. Zelinski 13, bir. 14 (Judecător Fondos-Frațman Mariana), Vă expediază, în vederea examinării, sesizarea depusă de către avocatul Iosip Andrei în interesele administratorului insolvenței S.R.L. „Central Group”, Timotin Veaceslav, de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3) – (4) din Legea Insolvenței.

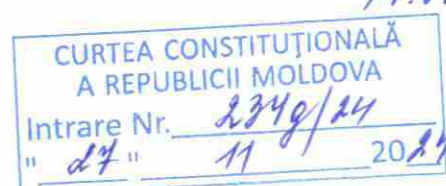
Anexe:

1. sesizarea depusă de către avocatul Iosip Andrei în interesele administratorului insolvenței S.R.L. „Central Group”, Timotin Veaceslav de ridicare a excepției de neconstituționalitate, cu anexe – 11 file.
2. copia încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr. 2i-181/23 din 21 noiembrie 2024 – 3 file.

*Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău sediul (central)*

Arhip Alexandru

Executor: Blaga Vladislav

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 21 alin. (3) - (4) din Legea insolvențării

18 noiembrie 2024

A - AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE**A.2. Persoană juridică**

1. Denumire și sediu: SRL „Central Group”, mun. Chișinău, str. Ciuflea, 1A

2. Numărul și data înregistrării: IDNO 1017600050974

3. Numele administratorului: A.A. „Timotin Veaceslav”

4. Telefon și e-mail:

5. Reprezentant: C.A. „Iosip Andrei”

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Central din 30 martie 2023, dosar nr. 2i-231/23, a fost admisă spre examinare cererea depusă de administratorul SRL „Central Group”, Perciun Vitalie cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL „Estate Invest Group”, c/f 1018600005948, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ciuflea, 1A, MD-2001. S-a instituit perioada de observație a debitorului SRL „Estate Invest Group” și au fost aplicate măsurile de asigurare prevăzute de art. 24 din Legea insolvabilității. S-a desemnat în calitate de administrator provizoriu al SRL „Estate Invest Group” - administratorul autorizat Mazur Anna.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Central nr. 2i-231/23 din 31 martie 2023 a fost admisă cererea SRL „Estate Invest Group” cu privire la conexarea cauzelor. S-a dispus conexarea cauzei nr. 2i-231/23, intentată la cererea depusă de creditorul SRL „Central Group” cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul SRL „Estate Invest Group”, la cauza nr. 2i-181/23 intentată la cererea depusă de SRL „Estate Invest Group” cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de sine, cu examinarea acestora într-un singur dosar. S-a remis judecătorului Judecătoriei Chișinău sediul Central, Mariana Fondos - Frațman cauza nr. 2i-231/23 pentru examinare concomitentă cu cauza nr. 2i-181/23 și atribuirea numărului 2i-181/23.

Din prevederile art. 21 (3) Legea insolvabilității rezultă că, dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditori împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexarea lor la instanța de insolvabilitate care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

Conform prevederilor art. 21 (4) Legea insolvabilității, dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexeate la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

La caz, prin încheierea de admitere a cererii introductive depuse de debitorul SRL „Estate Invest Group” nu au fost aplicate careva măsuri de asigurare, cererea fiind depusă în baza art. 21 (6) din Legea insolvabilității. Mai mult, măsurile de asigurare, necesare pentru a preveni modificarea stării în care se aflau bunurile debitorului în perioada de până la intentarea procesului de insolvabilitate, au fost aplicate prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Central din 30 martie 2023, dosar nr. 2i-231/23, prin care a fost admisă spre examinare cererea depusă de administratorul SRL „Central Group”, Perciun Vitalie cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL „Estate Invest Group”, c/f 1018600005948, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ciuflea, 1A, MD-2001.

Astfel, este de reținut că normele statuate la art. 21 (3) și 21 (4) din Legea insolvabilității nu reglementează explicit situația în care, la admiterea primei cereri introductive, nu au fost aplicate măsuri de asigurare, lăsând creditorii sau debitorul într-o incertitudine juridică privind soarta măsurilor de asigurare aplicate ulterior dar și a bunurilor debitorului în perioada de până la admiterea sau respingerea cererilor introductive. Această omisiune creează o lipsă de previzibilitate în aplicarea normei.

Prin urmare, creditorii care au obținut măsuri de asigurare prin admiterea cererilor ulterioare riscă să fie privați de protecția efectivă a drepturilor lor, deoarece măsurile lor sunt anulate automat. Acest fapt devine și mai grav în cazul în care prima cerere nu include măsuri de asigurare, lăsând patrimoniul debitorului expus riscului de diminuare.

Pe de altă parte, prin impunerea anulării automate a măsurilor asigurătorii fără a permite instanței să evalueze proporționalitatea și necesitatea acestora, legiuitorul limitează competența judecătorului.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta solicit verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvențității, considerând că acestea contravin direct prevederilor art. 6, 20, 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederile relevante ale Constituției:

Articolul 6. Separația și colaborarea puterilor în stat

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 7. Constituția, Legea Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 20. Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederi relevante ale Legii insolvențității

Articolul 21. Admiterea cererii introductive spre examinare

„(3) Dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditorii împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexarea lor la instanța de insolvență care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

(4) Dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexeate la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.”

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuiu sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte la proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

Obiectul sesizării îl constituie controlul de constituționalitate a textului de lege de la art. 21 (3) și 21 (4) din Legea insolabilității, care anterior nu a constituit obiect al controlului de constituționalitate prin prisma argumentelor invocate în prezenta sesizare.

Scopul general al Legii insolabilității constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit (articolul 1 alin. (1) din Lege). Acest scop general ține de asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lekić v. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 106). În situații în care există o deteriorare a economiei de piață din cauza unui număr mare de societăți comerciale inactive și insolvente poate fi nevoie ca statul să acționeze astfel încât să evite prejudicierea ireparabilă a economiei și să consolideze securitatea juridică și încrederea participanților la procesul economic. Asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață contribuie la bunăstarea economică a țării, care reprezintă un scop legitim, permis de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61).

Prin insolvență se înțelege „*acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriiilor certe, lichide și exigibile*”. Din definiția legală se poate deduce că cele două caracteristici esențiale ale insolabilității sunt reprezentate de insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriiilor scadente, certe și lichide, cauzată de lipsa lichidităților.

Din prevederile art. 21 (3) Legea insolabilității rezultă că, dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditorii împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexasia lor la instanța de insolabilitate care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

Conform prevederilor art. 21 (4) Legea insolabilității, dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexeate la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

Normele enunțate, aparent tehnice, au efect juridic profund asupra procesului de insolabilitate în ansamblu și în particular, pentru asigurarea respectării drepturilor creditorilor.

a. Lipsa clarității și previzibilității normelor juridice (art. 23 din Constituție)

Din prevederile art. 23 (2) din Constituție rezultă că, statul este obligat să asigure dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

În jurisprudența sa, Curtea a reținut că **omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental** (HCC nr. 17 din 19 mai 2016, § 71; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 24; DCC nr. 123 din 22 octombrie 2020, §26; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, în virtutea principiului certitudinii juridice, statul trebuie să respecte și să aplice într-o manieră previzibilă și coerentă legile pe care le-a adoptat, iar dispozițiile legale trebuie să fie accesibile publicului destinat și redactate cu suficientă claritate (*Broniowski v. Polonia*, 22 iunie 2004, § 184).

Exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, previzibile și care oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când îi permite persoanei - în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată - să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

De asemenea, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). **O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității** (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, *i.e.* accesibilitatea și previzibilitatea (HCC nr.6 din 19 martie 2019, § 39).

Astfel, observăm că, dispozițiile legislative de la art. 21 alin. (3) și (4) nu reglementează explicit situația în care, la admiterea primei cereri introductive, nu au fost aplicate măsuri de asigurare. Această omisiune lasă creditorii și debitorul într-o incertitudine juridică cu privire la soarta măsurilor de asigurare aplicate ulterior, mai ales atunci când prima cerere nu include astfel de măsuri.

Incompletitudinea normei contravine principiului certitudinii juridice, garantat de art. 23 din Constituție. O lege care nu prevede măsuri clare și exhaustive pentru gestionarea patrimoniului debitorului înainte de examinarea cererii de insolvență încalcă standardele de calitate legislativă.

În consecință, drept urmare a omisiunii legislative de a redacta norme precise, anularea automată a măsurilor de asigurare fără a permite instanței de insolvență să evalueze proporționalitatea și necesitatea acestora poate lipsi creditorii de protecția efectivă a drepturilor lor. Acest fapt contravine obligației statului de a asigura un mecanism procedural echitabil pentru apărarea drepturilor creditorilor.

Normele contestate nu oferă soluții pentru situația specifică în care prima cerere introductivă nu include măsuri de asigurare, creând un vid legislativ care afectează stabilitatea și buna desfășurare a procedurii de insolvență. Astfel, lipsa unei reglementări clare privind măsurile de asigurare aplicabile în cazul conexării dosarelor generează incertitudine juridică, contrar principiului securității juridice. Acest vid legislativ poate duce la interpretări și aplicări arbitrare.

b. Încălcarea dreptului la acces efectiv la justiție (Art. 20 Constituție)

Art. 20 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor persoanelor dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor competente împotriva actelor care încalcă drepturile, libertățile și interesele lor legitime. În contextul procedurilor de insolvență, acest principiu implică asigurarea unei protecții juridice reale și neîngrădite pentru toate părțile implicate, inclusiv pentru creditorii.

Prevederile art. 21 alin. (3) și (4) din Legea insolvenței creează o situație în care creditorii care au obținut măsuri de asigurare prin cererile lor introductive ulterioare sunt privați automat de această protecție prin anularea de drept a măsurilor respective. Acest automatism afectează în mod direct dreptul creditorilor la o soluționare efectivă a cererilor lor și compromite scopul procedurilor

asigurătorii, care este acela de a conserva patrimoniul debitorului pentru a satisface creanțele creditorilor.

Complementar, legiuitorul nu a oferit creditorilor posibilitatea procedurală de a participa și a se expune asupra chestiunii privind anularea măsurilor de asigurare precum și de a contesta actul judecătoresc, ceea ce contravine obligației statului de a asigura accesul efectiv la justiție.

Consider că, procedurile judiciare trebuie să ofere mecanisme prin care părțile să-și apere interesele. Lipsa unei opțiuni de contestare face imposibilă pentru creditorii afectați exercitarea dreptului de apărare împotriva unei anulări arbitrare a măsurilor de asigurare.

Anularea automată a măsurilor de asigurare, fără analiză individualizată, ignoră situația specifică a fiecărui debitor și încalcă principiul potrivit căruia măsurile de asigurare stabilite la art. 24 din Legea insolvenței sunt aplicate pentru protejarea drepturilor creditorilor până la examinarea în fond a cererilor introductive. Astfel, creditorii sunt lipsiți de protecție efectivă într-o etapă critică a procedurii de insolvență, miza acestora fiind satisfacerea efectivă a drepturilor de creanță deținute de față patrimoniul debitorului.

Or, subliniem că, scopul măsurilor de asigurare este prevenirea modificării stării de fapt a patrimoniului debitorului și protejarea drepturilor creditorilor împotriva riscului de diminuare a activelor. Prin anularea automată, fără nicio analiză a instanței asupra necesității sau proporționalității acestei măsuri, creditorii pot suferi prejudicii grave.

Subsecvent, trebuie să înțelegem și faptul că, în cazul în care prima cerere introductivă nu conține măsuri de asigurare, bunurile debitorului devin neprotejate până la soluționarea procedurii, expunându-le riscului de diminuare sau înstrăinare. Această situație contravine interesului general al procedurii de insolvență, care vizează protejarea patrimoniului pentru satisfacerea creanțelor creditorilor.

Nu în ultimul rând, anularea automată a măsurilor de asigurare obținute de creditorii ulteriori creează o inegalitate de facto între aceștia și creditorii asociați cu prima cerere introductivă, subminând șansele creditorilor de a-și valorifica drepturile în mod echitabil.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a subliniat în repetate rânduri că dreptul de acces la justiție implică asigurarea unui remediu efectiv, care să permită examinarea circumstanțelor concrete ale fiecărui caz (HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 29).

Respectiv, în cazurile de insolvență, creditorii trebuie să aibă acces la un mecanism procedural care să asigure protecția efectivă a drepturilor lor, inclusiv prin păstrarea măsurilor de asigurare necesare. Anularea automată a acestor măsuri ignoră specificitatea fiecărui caz și reduce șansele creditorilor de a obține o protecție reală.

Curtea Constituțională a stabilit că orice limitare a accesului la justiție trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit. În cazul de față, anularea automată a măsurilor asigurătorii aplicate prin cererile ulterioare este o măsură disproporționată, care nu justifică atingerea scopului protejării patrimoniului debitorului.

Concluzionând, prin prevederile art. 21 alin. (3) și (4), anularea măsurilor de asigurare este automată și nu permite instanței să analizeze circumstanțele concrete ale fiecărei cauze. Aceasta contravine principiului separației puterilor și reduce competența instanței de judecată la aplicarea mecanică a legii, fără a examina proporționalitatea și efectele măsurii asupra drepturilor creditorilor.

Astfel, se impune modificarea normelor contestate astfel încât să prevadă dreptul instanței de insolvență, care a pus pe rol prima cerere introductivă, de a examina și evalua independent necesitatea aplicării, păstrării sau anulării măsurilor de asigurare aplicate la admiterea cererilor introductive primate spre conexare.

Aceste modificări ar alinia dispozițiile legale cu cerințele constituționale, asigurând respectarea dreptului fundamental la acces la justiție și protecția eficientă a intereselor creditorilor.

c. Încălcarea principiului proporționalității (Art. 54 Constituție)

Articolul 54 alin. (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova impune ca orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților să fie:

- Prevăzută de lege;
- Justificată printr-un scop legitim;
- Proporțională cu situația care o determină, fără a atinge esența dreptului.

Anularea automată a măsurilor de asigurare, prevăzută de art. 21 alin. (4) din Legea insolvenței, ridică serioase probleme de proporționalitate, deoarece afectează în mod disproporționat drepturile creditorilor, sub pretextul unui interes general insuficient definit și neechilibrat.

Principiul proporționalității presupune un echilibru între măsura legislativă adoptată și scopul urmărit, fără a impune restricții excesive asupra drepturilor fundamentale.

Prin impunerea anulării automate a măsurilor de asigurare se afectează direct capacitatea creditorilor de a-și proteja drepturile patrimoniale. Prin această normă, statul elimină un mecanism crucial care asigură conservarea bunurilor debitorului până la soluționarea definitivă a cauzei.

Deși conexarea dosarelor are scopul de a simplifica procedura și de a asigura eficiența administrării patrimoniului debitorului, acest obiectiv procedural nu justifică eliminarea protecției esențiale a patrimoniului pentru creditorii ulteriori. Măsura adoptată nu este proporțională cu beneficiul adus interesului general.

Subsecvent, anularea automată a măsurilor de asigurare fără o analiză individuală depășește necesitatea măsurii, deoarece există soluții legislative mai puțin restrictive care pot proteja interesele generale fără a afecta în mod disproporționat drepturile creditorilor, cum ar fi:

- Instanța ar putea analiza, în fiecare caz, dacă măsurile de asigurare aplicate prin cererile ulterioare sunt compatibile cu cele ale primei cereri. Această abordare ar permite protejarea patrimoniului debitorului fără a compromite drepturile creditorilor.
- Suspendarea temporară, nu anularea automată: O soluție mai echilibrată ar fi suspendarea efectelor măsurilor de asigurare până la conexarea dosarelor și analizarea lor în mod unitar de către instanță. Astfel, s-ar evita impactul negativ asupra creditorilor și s-ar asigura o administrare judicioasă a patrimoniului debitorului.
- Păstrarea automată a măsurilor de asigurare în situația în care prima cerere introductivă admisă spre examinare nu include măsuri de asigurare, fiind depusă de către debitor în temeiul art. 21 (6) Legea insolvenței

Conform jurisprudenței CEDO (*Sporrong și Lönnroth v. Suedia*, § 69), orice ingerință în drepturile fundamentale trebuie să păstreze un „echilibru just” între interesele generale ale comunității și drepturile individuale ale persoanelor afectate.

La caz, norma din art. 21 alin. (4) Legea insolvenței prioritizează eficiența procedurală prin conexarea dosarelor, dar neglijează complet protecția individuală a creditorilor afectați de anularea automată a măsurilor de asigurare. Această abordare încalcă cerința de echilibru just.

Pornind de la dezideratul că, măsurile de asigurare reprezintă principalul instrument prin care creditorii își protejează drepturile patrimoniale până la soluționarea litigiului, eliminarea automată a acestor măsuri afectează esența dreptului la proprietate, întrucât expune creanțele riscului de a deveni iluzorii. Or, în cazul în care bunurile debitorului sunt diminuate sau înstrăinate în perioada de după conexare, creditorii nu mai au la dispoziție mecanisme suficiente pentru a-și realiza drepturile patrimoniale.

d. Încălcarea dreptului la protecția proprietății (Art. 46 Constituție)

Curtea Europeană reiterează că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție nu garantează dreptul de a dobândi proprietăți (a se vedea *Kopecký v. Slovakia* [GC], nr. 44912/98, § 35, ECHR 2004-IX, și *Van der Musselle v. Belgium*, hotărâre din 23 noiembrie 1983, Seria A nr. 70, p. 23, § 48). Mai mult, „un reclamant poate pretinde o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție doar dacă și în măsura în care deciziile contestate se referă la „bunurile” sale în sensul acestei prevederi. „Bunurile” pot fi fie „bunuri

existente”, fie bunuri, inclusiv pretenții, în privința cărora reclamantul poate susține că are cel puțin o „speranță legitimă” că va obține dobândirea efectivă a unui drept de proprietate. Per a contrario, speranța că va fi recunoscut un drept de proprietate care nu a putut fi exercitat în mod efectiv nu poate fi considerată un „bun” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1, la fel ca și în cazul unei pretenții condiționate care poate apărea ca rezultat al neîndeplinirii unei condiții” (a se vedea *Kopecký*, citată mai sus, § 35; *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany* [GC], nr. 42527/98, §§ 82-83, ECHR 2001-VIII; și *Gratzinger and Gratzingerova v. the Czech Republic (dec.)* [GC], nr. 39794/98, § 69, ECHR 2002-VII).

Prin urmare, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), creanțele recunoscute prin lege sau validate de instanțele naționale constituie „bunuri” în sensul Articolului 1 al Protocolului nr. 1 (a se vedea cauza *Kopecký v. Slovacia* [MC], § 35). Astfel, creditorii care participă într-un proces de insolvență beneficiază de protecția oferită acestui articol în raport cu drepturile lor patrimoniale.

Corespunzător, prin anularea automată a măsurilor de asigurare aplicate la cererile introductive ulterioare, mai ales în cazul când prima cerere introductivă nu include aplicarea unor asemenea măsuri, creditorii sunt privați de o garanție esențială pentru conservarea patrimoniului debitorului. Aceasta echivalează cu o atingere adusă drepturilor lor patrimoniale, fără nicio analiză individuală a proporționalității sau necesității acestei anulări.

Or, Legea insolvenței are drept scop primordial satisfacerea creanțelor creditorilor din patrimoniul debitorului (art. 1 din Legea insolvenței). Prin urmare, protecția drepturilor patrimoniale ale creditorilor nu este doar un obiectiv implicit, ci un principiu fundamental al acestei legi. Respectiv, anularea automată a măsurilor de asigurare împiedică realizarea efectivă a acestui scop, deoarece expune patrimoniul debitorului riscului de diminuare sau înstrăinare înainte de soluționarea litigiului. Într-un astfel de context, creanțele creditorilor devin iluzorii, iar drepturile lor patrimoniale sunt grav compromise.

În aceeași ordine de idei, anularea de drept a măsurilor asigurătorii constituie o ingerință directă în dreptul la protecția proprietății al creditorilor, garantat de Art. 46 din Constituție și Articolul 1 din Protocolul nr. 1 CEDO. Potrivit jurisprudenței CEDO (*Sporrong și Lönnroth v. Suedia*, § 61), orice ingerință în dreptul la proprietate trebuie să fie proporțională și să servească un scop legitim, oferind un echilibru între interesul general și protecția drepturilor individuale.

La caz, automatismul prevăzut de art. 21 alin. (4) ignoră circumstanțele particulare ale creditorilor ulteriori și elimină protecția conferită de măsurile de asigurare, fără nicio justificare detaliată sau oportunitate de contestare. Or, deși conexarea dosarelor poate urmări simplificarea administrării procedurii, acest obiectiv procedural nu poate prevala asupra dreptului fundamental la protecția proprietății.

Concluzionând, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că statele au obligația pozitivă de a asigura mecanisme eficiente pentru protejarea drepturilor patrimoniale în cadrul procedurilor judiciare (*Beyeler v. Italia*, § 108). În contextul insolvenței, acest lucru se traduce prin adoptarea unor norme care să garanteze protecția efectivă a creanțelor creditorilor. Or, Prin eliminarea măsurilor asigurătorii fără evaluarea lor individuală, statul eșuează în a respecta obligația sa pozitivă de a proteja creanțele creditorilor, care sunt „bunuri” protejate în sensul CEDO.

e. Limitarea nejustificată a independenței instanței de judecată (Art. 6 Constituție)

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) și recomandărilor Comisiei de la Veneția:

- Judecătorii trebuie să aibă discreția de a analiza fiecare caz individual: Automatismul normei contravine standardului stabilit în cauza *Sovtransavto Holding v. Ucraina*, conform căruia ingerința legislativă excesivă în sfera decizională a instanței constituie o încălcare a principiului independenței judiciare.

- Restricțiile asupra judecătorilor trebuie să fie proporționale și bine justificate: Impunerea unui rezultat automat (cum este anularea măsurilor de asigurare) limitează funcția instanței fără o justificare corespunzătoare, ceea ce poate fi interpretat ca o ingerință arbitrară.

Măsurile de asigurare aplicate asupra patrimoniului debitorului au rolul de a proteja interesele creditorilor și de a preveni riscul diminuării bunurilor. Prin anularea automată a acestor măsuri judecătorul este lipsit de capacitate de a decide independent asupra măsurilor de asigurare necesare în fiecare caz individual.

Norma contestă impune conexarea dosarelor și anularea automată a măsurilor de asigurare fără a oferi instanței posibilitatea de a analiza dacă acest fapt este în interesul eficienței procedurii sau al protecției drepturilor părților implicate. Aceasta contravine principiului potrivit căruia judecătorul trebuie să aibă libertatea de a decide în mod independent asupra soluțiilor procedurale care afectează drepturile părților.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reiterat în jurisprudența sa importanța independenței instanțelor și a evitării oricărei ingerințe care ar putea compromite rolul judecătorului (*HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015*).

Concluzie

Analizând în detaliu prevederile art. 21 alin. (3) și (4) din Legea insolvenței prin prisma argumentelor prezentate, devine evident că aceste norme contravin principiilor constituționale fundamentale și normelor internaționale aplicabile. Contradicțiile esențiale cu Constituția Republicii Moldova și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului pot fi sintetizate astfel:

1. Încălcarea principiului accesului la justiție (Art. 20 Constituție)

Normele contestate restrâng dreptul creditorilor de a obține o protecție efectivă pentru creanțele lor prin impunerea unei anulări automate a măsurilor de asigurare. Lipsa unui mecanism procedural care să permită examinarea individuală a acestor măsuri și posibilitatea de contestare a actului judecătoresc afectează direct dreptul creditorilor la o soluționare echitabilă și adecvată a cererilor lor. Automatismul impus subminează însăși esența dreptului la justiție, eliminând posibilitatea unui control judiciar adaptat circumstanțelor concrete ale fiecărui caz.

2. Încălcarea dreptului la proprietate (Art. 46 Constituție și Art. 1 Protocolul nr. 1 CEDO)

Creanțele creditorilor, fiind „bunuri” în sensul jurisprudenței CEDO, sunt expuse riscului de a deveni iluzorii prin anularea automată a măsurilor de asigurare, care protejează patrimoniul debitorului. Această anulare, fără analiză individualizată sau proporțională, expune bunurile debitorului riscului de diminuare, înstrăinare sau utilizare abuzivă, contrar scopului principal al Legii insolvenței – satisfacerea creanțelor creditorilor.

3. Încălcarea principiului proporționalității (Art. 54 Constituție)

Automatismul normei impuse de art. 21 alin. (4) este o măsură disproporționată care afectează nejustificat drepturile creditorilor în favoarea unui scop procedural. Restrângerea drepturilor fundamentale prin anularea automată a măsurilor de asigurare depășește ceea ce este necesar pentru atingerea scopului conexării dosarelor, deoarece nu permite instanței să evalueze proporționalitatea și necesitatea fiecărei măsuri.

4. Încălcarea principiului independenței instanței de judecată (Art. 6 Constituție)

Prin impunerea unor soluții automate, norma limitează discreția judecătorului de a analiza cazurile individuale și de a adapta măsurile de protecție în funcție de circumstanțele fiecărei cauze. Această ingerință legislativă afectează funcția judiciară esențială, reducând judecătorul la un simplu executor al unei norme rigide, ceea ce compromite echitatea procedurii și protecția drepturilor fundamentale.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

16. Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: Chișinău
Data 18.11.2024

**Avocat Andrei IOSIP
în interesele SRL „Central Group”**

ÎNCHEIERE

21 noiembrie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul central)
Instanța compusă din:
Președintele de ședință, judecător
Grefierul

Mariana Fondos-Frațman
Vladislav Blaga

examinând în ședință cererea avocatului Iosip Andrei acționând în interesele S.R.L. „Central Group” de ridicare a excepției de neconstituționalitate la cererea depusă de S.R.L. „Estate Invest Group” și cererile de alăturare privind intentarea procesului de insolabilitate în privința S.R.L. „Estate Invest Group”,

c o n s t a t ă :

La data de 17 martie 2023, S.R.L. „Estate Invest Group” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere privind intentarea procesului de insolabilitate față de societate.

Potrivit fișei de repartizare a cererii, prezenta cerere a fost repartizată Judecătorului Mariana Fondos-Frațman în mod automat-aleatoriu.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 22 martie 2023, s-a admis spre examinare cererea depusă de S.R.L. „Estate Invest Group”.

Ulterior, la data de 29 martie 2023, administratorul S.R.L. „Central Group”, Perciun Vitalie a depus în adresa Judecătoriei Chișinău (sediul central) cerere cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Estate Invest Group”. Iar, la data de 30 martie 2023, cererea introductivă nominalizată a fost repartizată în mod automat-aleatoriu prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, judecătorului Arhip Alexandru.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 martie 2023, s-a admis spre examinare cererea depusă de administratorul S.R.L. „Central Group”, Perciun Vitalie cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Estate Invest Group”, c/f 1018600005948, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ciuflea 1A, MD-2001, fiind instituită perioada de observație în privința S.R.L. „Estate Invest Group”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 31 martie 2023, s-a admis cererea depusă de administratorul S.R.L. „Estate Invest Group”, Cucu Dumitru cu privire la conexarea cauzelor. S-a conexas cauza nr. 2i-231/23, intentată la cererea depusă de administratorul S.R.L. „Central Group”, Perciun Vitalie cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Estate Invest Group”, la cauza nr. 2i-181/23 intentată la cererea depusă de Cucu Dumitru în calitate de administrator al debitorului cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Estate Invest Group”, cu examinarea acestora într-un singur dosar. S-a remis judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul central), Mariana Fondos-Frațman cauza nr. 2i-231/23 pentru examinare concomitentă cu cauza nr. 2i-181/23 și atribuirea numărului unic 2i-181/23.

La data de 18 noiembrie 2024, în cadrul ședinței de judecată a fost înaintată o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din partea avocatului Iosip Andrei acționând în interesele S.R.L. „Central Group”.

În susținerea excepției de neconstituționalitate invocă prevederile art. 21 alin. (3) Legea insolabilității din care rezultă că, dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditorii împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexarea lor la instanța de insolabilitate care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

Iar, conform prevederilor art. 21 alin. (4) Legea insolabilității, dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexasate la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează

se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

La caz, prin încheierea de admitere a cererii introductive depuse de debitorul S.R.L. „Estate Invest Group” nu au fost aplicate careva măsuri de asigurare, cererea fiind depusă în baza art. 21 alin. (6) din Legea insolvenței. Mai mult, măsurile de asigurare, necesare pentru a preveni modificarea stării în care se aflau bunurile debitorului în perioada de până la intentarea procesului de insolvență, au fost aplicate prin încheierea Judecătorei Chișinău (sediul central) din 30 martie 2023, dosar nr. 2i-231/23, prin care a fost admisă spre examinare cererea depusă de administratorul S.R.L. „Central Group”, Perciun Vitalie cu privire la intentarea procesului de insolvență față de S.R.L. „Estate Invest Group”, c/f 1018600005948, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ciuflea, 1A, MD-2001.

Astfel, reține că normele statuate la art. 21 alin. (3) și 21 alin. (4) din Legea insolvenței nu reglementează explicit situația în care, la admiterea primei cereri introductive, nu au fost aplicate măsuri de asigurare, lăsând creditorii sau debitorul într-o incertitudine juridică privind soarta măsurilor de asigurare aplicate ulterior, dar și a bunurilor debitorului în perioada de până la admiterea sau respingerea cererilor introductive. Această omisiune creează o lipsă de previzibilitate în aplicarea normei.

Prin urmare, creditorii care au obținut măsuri de asigurare prin admiterea cererilor ulterioare riscă să fie privați de protecția efectivă a drepturilor lor, deoarece măsurile lor sunt anulate automat. Acest fapt devine și mai grav în cazul în care prima cerere nu include măsuri de asigurare, lăsând patrimoniul debitorului expus riscului de diminuare. Pe de altă parte, prin impunerea anulării automate a măsurilor asigurătorii fără a permite instanței să evalueze proporționalitatea și necesitatea acestora, legiuitorul limitează competența judecătorului.

Prin prezenta solicită verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvenței, considerând că acestea contravin direct prevederilor art. 6, 20, 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Avocatul Iosip Andrei în interesele lichidatorului S.R.L. „Central Group”, Timotin Veaceslav, în baza mandatului anexat la materialele cauzei, în cadrul ședinței de judecată a susținut motivele de fapt și de drept invocate în cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a solicitat admiterea acesteia, or normele invocate în cererea sunt aplicabile speței.

Avocatul Chirtoacă Rodica în interesele O.C.N. „Soluția Financiară” S.R.L., în baza mandatului anexat la materialele cauzei, în cadrul ședinței de judecată a menționat că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Administratorul statutar al S.R.L. „Estate Invest Group”, Cucu Dumitru, în baza buletinului de identitate, în cadrul ședinței de judecată a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, or conexarea cauzelor a fost soluționată, norma dată a fost aplicată, astfel este depășită etapa de ridicare a excepției de neconstituționalitate a art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvenței.

Audiind explicațiile participanților la proces, examinând cererea depusă de către avocatul Iosip Andrei acționând în interesele S.R.L. „Central Group” de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă, din următoarele considerente.

Din prevederile art. 121 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din prevederile art. 135 alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit pct. 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): "[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale".

Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a statuat că: "[...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

[...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82".

Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvențității nr. 149 din 29.06.2012.

De asemenea, instanța de judecată constată că prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvențității nr. 149 din 29.06.2012 urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, cât și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, or anterior s-a ridicat excepția de neconstituționalitate a art. 21 din Legea insolvențității nr. 149 din 29.06.2012, integral.

Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile citate mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.

În temeiul art. 135, alin. (1) lit. a) Constituție, art. 12¹ alin. (1) și (3), 269-270 Codul de procedură civilă, instanța de insolvențitate,

d i s p u n e:

Se admite cererea avocatului Iosip Andrei acționând în interesele S.R.L. „Central Group” de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvențității nr. 149 din 29.06.2012.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3) și alin. (4) din Legea insolvențității nr. 149 din 29.06.2012.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Mariana Fondos-Frațman